

i Bureauet, uden at kunne finde det. Jeg har ikke set, at dette Cirkulære er blevet tilbagekaldt, og nu er det mig ikke klart, om det bortfalder ved det seneste Cirkulære om det tilsvarende Forhold, som er udstedt af Kultusministeren under 8. Januar d. A.

Hvad de andre Cirkulærer angaar, skal jeg væsentlig henholde mig til, hvad der er udtalt af det ærede Medlem fra Odense Amts 4de Valgkreds (Berntsen). Jeg skal kun sige med Hensyn til Anvendelsen af de Midler, som komme i Kirkebøsserne, at der paa en vis Maade er en god Side ved den Afgørelse, den højtærede Minister har truffet, idet Afgørelsen, naar den lægges under Præsterne, aabenbart er lagt i den Haand, som er den mindst tilfredsstillende, og at det altsaa vil være lettere at komme bort fra den Afgørelse, Ministeren har truffet.

I øvrigt vil jeg mest udtale min Beklagelse over den efter min Mening uheldige Ledelse af Sagen om Menighedsraadsloven, som den højtærede Minister gjorde Sagen til Genstand for, saa længe den laa for her i forrige Maaned. Jeg har den Opfattelse, at hvis Sagen var bleven ledet med større Kraft og Klarhed fra Ministerens Side, vilde det have været muligt at føre den gennem. Naar man ser paa de Udtalelser, der faldt fra Ministeren den Gang, og paa den indbyrdes Modsigelse, hvori de stod til hinanden, kan jeg kun beklage, at dette Spørgsmaal skulde falde bort paa den Maade, som sket er, og jeg lægger Skylden herfor i væsentlig Grad paa den ærede Kirkeminister. Jeg lagde nøje Mærke til, hvorledes Ministeren ved Sagens første Behandling her med ret stærke Ord udtalte sig om det ønskelige i at beholde Menighedsraadene; det skete gentagne Gange. Jeg har senere gaaet hans Udtalelser efter, og de staa derfor klart for min Erindring. Men jeg lagde ogsaa Mærke til, hvordan den ærede Minister ved eneste Behandling af Fællesudvalgets Indstilling havde ændret sit Standpunkt. Nu beklagede han ikke mere, at de bortfaldt. Han citerede, hvad der havde staaet i Aviserne, hvorledes der var gjort Henvendelser til ham og udtalt Anskuelse for ham om det heldige i, hvis Menighedsraadene maatte falde bort. Jeg kan ikke skønne rettere end, at den Optræden, den ærede Minister lagde for Dagen saavel overfor Fællesudvalget som paa anden Maade, var medvirkende til, at dette Spørgsmaal faldt bort paa den Maade, det gjorde. Jeg beklager det; thi

jeg er en af dem, der gennem Erfaring have vundet den Overbevisning, at Menighedsraadene, selv i den Form, hvori de vare skabte ved den derom givne Lov, vare en overmaade heldig Institution, ikke alene, fordi Menighedsraadene havde Lejlighed til at hjælpe Præsten med at forvalte de Midler, der kom ind i Kirkerne, og, naar Lejlighed dertil gaves, kunde udtale sig angaaende Embedsbesættelser, og heller ikke, hvad det andet Cirkulære vedrører, fordi de kunde tage sig af de selvejende Kirkers Styrelser og de kirkelige Forhold i forskellige Henseender, men der er mange andre Forhold i Menigheden, hvor der foregaar noget, som nu var kommet ind under Menighedsraadets Ledelse. Man har bygget Menighedshuse og rejst Midler til deres Opførelse. Disse Midler skulde nu forvaltes, og der skulde drages Omsorg for dem, men dette er nu vanskeliggjort ved, at Menighedsraadene ere faldne bort. Af den Art kan der være meget, og jeg beklager dette i ganske overordentlig Grad og lægger Skylden derfor i væsentlig Grad paa den ærede Minister.

Jeg frygter nemlig for, at det er gaaet denne Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet som en tidligere Minister. Jeg har nok set fra gejstlig Side udtalt i et offentligt Blad, medens vi have behandlet dette Spørgsmaal, en Anklage over os Politikere her paa Rigsdagen, fordi vi ikke havde tilstrækkelig Interesse for og Forstaaelse af de kirkelige Spørgsmaal. Jeg skal for saa vidt ikke diskutere med de ærede Forfattere af disse Artikler, men jeg vil dog deroverfor bemærke, at er det Tilfældet med os Politikere, at vi ikke have tilstrækkelig Interesse for eller Forstaaelse af kirkelige Spørgsmaal, turde det være, at de gejstlige ved mange Lejligheder, navnlig de, der blande sig ind i de politiske Forhold udefra, i højere Grad lide af Mangel paa Interesse for politiske Forhold og i endnu højere Grad af Mangel paa Forstaaelse af dem. Jeg tror, at vi alle sammen fra mange Lejligheder have Erfaring derfor, og at jeg derfor er berettiget til at sige det. Naar jeg nu ytrer den Formening under Hensyn til saadanne Udtalelser som dem, jeg nævnedes fra den højtærede Ministers Side, at han har været Genstand for Paavirkning udefra, og jeg er ikke utilbøjelig til at mene, at der er adskillige Medlemmer paa Rigsdagen, som ogsaa have været Genstand for saadan Paavirkning udefra, saa bringer denne Opfattelse mig til at sige nogle Ord om den gejstlige Indfyldelse, der saaledes gør